

Universitatea Babeș-Bolyai
Facultatea de Istorie și Filosofie
Școala Doctorală de Filosofie

Conferința doctoranzilor

Comprehensiune istorică și sistematică în domeniile filosofiei

Conferință organizată în colaborare cu:
Departamentele de filosofie,
Centrul de Filosofie Antică și Medievală,
Centrul de Filosofie Aplicată

vineri, 8 mai 2020

Rezumate

Drd. **Iolanda - Georgiana Anastasiei** (anul 3, prof. univ. dr. Dan-Eugen Rațiu)

Reconfigurări ale spațiului expozițional – Studiu de caz: Expoziție Cristi Rusu la Galeria Plan B

Pornind de la premisa că spațiul galeriei funcționează ca un mediu estetic propice dezvoltării discursului artistic, în prezentarea de față mă voi axa pe un studiu de caz asupra expoziției *The Only Thing I Am Sure about in This Life Lies above My Head* a artistului Cristi Rusu realizată la Galeria Plan B în Berlin (6 martie-11 aprilie 2020). Prin integrarea unor intervenții de tipul *land art* direct în spațiul propriu-zis al galeriei și prin transformarea parțială a acestuia, artistul clujean Cristi Rusu reușește să transgreseze limitele impuse de ideea de galerie *white cube* ca spațiu neutru. Instalațiile sale din cadrul expoziției ce caută să constituie fragmentele unei experiențe reale pentru public creează, cu ajutorul unor medii de exprimare artistică ca fotografia și desenul, un nou loc al reflecție asupra naturii, arhitecturii, geometriei, dar nu numai. Totodată, proiectul său se configurează și ca o modalitate de detașare față de tradițiile și ideologiile deja încorporate într-un anumit loc și timp, invocând ca scop găsirea sublimului. Conform conceptului expozițional, Cristi Rusu merge pe direcția reactualizării acestei categorii estetice astăzi, așa cum o propunea la rândul său în 1948 pictorul american Barnett Newman în eseu „The Sublime Is Now” (1948). Pe de altă parte, expoziția recentă de la Galeria Plan B reprezintă și o extindere a proiectului de *land art* creat de Cristi Rusu prin simularea unei experiențe de tipul celei din natură în încăperea propriu-zisă a galeriei. Fiind la baza sa un proiect de *land art*, el poate rămâne în memoria privitorului dacă este plasat în mediul expozițional și instituțional al galeriei, din moment ce spectatorul nu are acces în mod fizic la spațiul original care stă la baza demersului artistului. De asemenea, o parte relevantă a expunerii în galerie o reprezintă asimilarea proiectului într-o arhivă, însă aici voi face trimitere mai degrabă la noua semnificație pe care o acordă Boris Groys conceptului de „arhivă”, aceasta fiind în

perspectiva sa un mecanism care ne informează și ne îndreaptă privirea către ceea ce se constituie în lumea reală ca nou.

Prin urmare, expoziția analizată în studiul de caz propus oferă un argument pertinent pentru confirmarea ideii conform căreia spațiul *white cube* poate deveni unul maleabil, ce asimilează, oferindu-i artistului posibilitatea de a crea un nou „loc” într-un spațiu inițial, acest nou loc, în cazul lui Cristi Rusu, fiind definit de ficțiune și dorința de eliberare față de memorie.

Drd. **Ramona Nicoleta Arieșan** (anul g1, prof. univ. dr. Carol Veress)

Lumea invizibilă dincolo de lumea perceptibilă

Există două moduri de a gândi și de a concepe virtual viitorul ființării umane. Ne desprindem precum o finitudine ce poate declanșa o lume necunoscută, care modelează în același timp trecutul și prezentul, indiferent de beneficii sau situațiile sociale care sunt pline de iluzii. Printr-o necesitate subită sau extremă ne transformăm într-o alternativă prin care omul fie este distrus fie este transformat printr-un joc al iluziilor, un joc al sentimentelor, al percepțiilor și perspectivelor, un ceva care îl poate face să modifice, să schimbe lumea care îl înconjoară, nu numai într-un abstract convenient ci în ceva mai mult decât însăși metamorfoza în sine expandată în universul actual. Acel ceva care îl poate aduce în punctul în care nu mai recurge la libertatea sufletească prin care gândirea merge spre infinit.

Scopul acestei lucrări este acela a de arăta efectele lumii invizibile asupra celei vizibile. Modul în care conștientul, pe care îl resimțim, este afectat de subconștient, pe care de mult prea multe ori nu îl percepem. Viața noastră este afectată de un mecanism ascuns, de un mecanism din umbră. Totul pornește din interior, de la gândire, viziune, misiune, obiective... totul pornește cu un discurs filosofic amplificat de unul social.

Fără echivoc, neînțelesul, pornind de la conștiință ca și obiect pentru a cunoaște tot ceea ce este și va fi dobândit prin filosofie și înțelepciune, distruge până la urmă ficțiunile și răstălmăcirea sensului inițial. Și dacă am presupune acel ceva, și am merge mai departe decât ființarea faptică, cognoscibilă, oare câtă libertate există în ceea ce ne privește pe noi, pe tine, pe mine, pe cel ascuns sau pe cel nerostit? Omul este ființă: omul este finit prin libertatea și transcendența lui, care îl fac să evoce orice lucru finit din lume dar în egală măsură îl fac să perceapă finitudinea corpului său și a minții lui, să îl transforme în ceva determinat până când el reușește să treacă dincolo de existența materială. Mediul său concret îl împinge într-o lume imaginară dar conștientă numai la nivel de subconștient.

După cum spunea Gadamer în *Adevăr și metodă*, „*Omul se caracterizează prin ruptura față de ceea ce este nemijlocit și față de ceea ce este natural care îi revine pe baza laturii spirituale, raționale a naturii sale*”. Încep să mă întreb ce este omul de fapt, în toată forma lui, mai puțin cea fizică și mai mult cea spirituală.

Drd. **Persida Bec** (anul 1, conf. univ. habil. dr. Mihaela Cornelia Frunză)

Etica vulnerabilității ca parte a eticii aplicate

Disciplina etică se discretizează în diferite specialități dintre care una dintre cele mai importante este cea a eticii aplicate. În acest context se pot aminti câteva tipuri de probleme care sunt studiate în interiorul domeniului eticii aplicate: avortul, conflictele de interese privind mamele surrogat, confidențialitatea informațiilor fiscale, pornografia, războiul și terorismul, alocarea resurselor medicale nelimitate etc. Dincolo de această parte a eticii aplicate, apare o nouă temă de discuție interdisciplinară

și, deopotrivă, multidisciplinară a eticii vulnerabilității. Vulnerabilitatea reprezintă dimensiunea care ne asigură că indivizii vulnerabili și lezabili sunt protejați față de exploatare, vătămare și alte modalități de abuz. În context aplicativ, domeniul eticii este cel al acțiunii umane, iar în lipsa grijii și a interesului mai ales față de categoriile vulnerabile (și nu numai), se poate afirma că această disciplină nu este posibilă. De asemenea, proprietățile de variabilitate ale statutului de vulnerabilitate în diferite condiții existențiale reprezintă o problemă majoră care merită discutată în contextul eticii aplicate. De aceea, nici o etică, și în special cea aplicată, nu ar trebui să își permită să ignore complexitatea circumstanțelor particulare ale cazurilor concrete în care e prezentă vulnerabilitatea, pe care această disciplină este chemată să le informeze și, posibil, să le găsească o cale de rezolvare.

Drd. **Ioan-Cristian Boboescu** (anul 1, prof. univ. dr. Ion Copoeru)

Simbiogeneza pentru o ecologie fără „Natură”

Spre clarificarea „automatizării totale”, tema-cheie a cercetării mele doctorale, care vizează un logos re-stabilit pentru mașinile dezirante confruntate cu dez-activarea mecanismelor social-productive, voi urmări problema „naturalului”. Contrapondere în dialectica referitoare la mecanicitate și producție, „natura” apare acum ca artificiu intelectual greu de recuperat în afara unei ecologii bio-mecanice sau unei ecosofii, prin care să cuprindem schizo sau simbio-geneza unui mod extra-umanist (PRE sau Post). Ce fel de *hiperobiect* poate fi „natura”?

Drd. **Slava Caramete** (anul g1, prof. univ. dr. Virgil Ciomoș)

Interstii și intersecții în starea de excepție

Orice eveniment excepțional din sfera umanului (a *bios*-ului) consemnează o reacție sistemică, adeseori alertă și zgomotoasă, întotdeauna bulversantă. Orice fenomen de amploare – ne avertiza G. Agamben – poate resuscita „metafora belică” și poate constitui catalizatorul pentru irumperea în cotidian a unei paradigme ce germinează în structurile inaparente, dar persistente ale vieții social-politice: starea de excepție. „Viața nudă” e frontiera ultimă în fața căreia toate resorturile politice și juridice se încovoie sub copleșitoarea greutate a dilemelor și deciziilor luate sub imperiul urgenței. Biopolitica se revendică de la această alcătuire proteică marcată de indiscernabilitate invazivă și multiplicată multinivelar. Ea consacră delimitări inedite, de magnitudine variabilă, între membrii corpului social, interstii cu valoare nu doar simbolică, dislocări ce proliferază, cu potențial dezintegrator. Într-o atare configurație, *homo sacer* – viața care poate fi ucisă, dar nu și sacrificată – efigia vulnerabilității în starea de excepție, se mai poate salva ca ființă umană autentică? Și dacă da, în ce fel, în ce orizont și cu ce preț? Suntem, cum avansa G. Agamben, cu toții, în mod virtual, *homines sacri*? Sunt întrebări care, într-o lume măcinată de urgență, invită la o reactualizare stringentă a condiției umane și o necesară reînvățare, de grad secund, a drepturilor omului. Dacă răspunsurile sunt fragmentare, partizane, duplicitare, revoltătoare sau inconsecvente, acest lucru se datorează faptului că miezul problemei se situează dincolo de intersecția dintre politică, filosofie, drept, medicină și religie, într-un câmp de cercetare încă nedeplin configurat.

Drd. **Alin Corfu** (anul 1, prof. univ. dr. Alexander Baumgarten)

Tratatul De sphaera al magistrului Iohannes de Sacrobosco

în curricula Universității din Paris a secolului al XIII-lea

De sphaera este unul dintre cele patru tratate ce formează corpusul operelor magistrului Johannes de Sacrobosco. Acest tratat oferă la începutul secolului al XIII-lea o imagine generală a structurii cosmosului și este însoțit de o miză triplă. Prima constând în cunoscutul episod de traducere al secolelor XI-XII în mediul latin al tratatelor greco-arabe, tratatul *De sphaera* preluând, asimilând și comparând unele dintre noile traduceri ale textelor dedicate astronomiei. A doua miză constă în noutatea și nevoia utilizării tratatului *De sphaera* în curricula universitară pariziană a secolului al XIII-lea. Iar a treia constă în nevoia de reînnoire a curriculei dedicate astronomiei a Universității din Paris din secolul al XIII-lea. Cercetarea de față îți propune să prezinte locul tratatului în curricula universitară, conținutul tratatului și modul în care acesta l-a influențat pe Robertus Anglicus în redactarea comentariului său.

Drd. **Ioan Corjuc** (anul 1, prof. univ. dr. Dan Eugen-Rațiu)

Noul ca resort al discontinuității istoriei artei moderne

Analizând arta modernă, mai precis pictura, pentru a-i privi istoricitatea și modul în care se articulează această istorie, am sesizat că aspectul ei caracteristic stă, paradoxal, sub categoria discontinuității. Un factor central care produce discontinuitatea acestei istorii este noul. Avem în vedere un alt soi de tradiție în care nu transmisiunea modelului, ci detașarea și dorința de noi gesturi, noi expresii este elementul și „legitatea” pe care se sprijină această tradiție. Ne propunem expunerea legăturii dintre nou și discontinuitatea istoriei artei, modul decisiv în care legea „să fie nou” duce la un nou tip de tradiție, la un nou tip de scriere – prin expresii artistice – a istoriei.

Drd. **Petru Dimitriu** (anul 1, prof. univ. dr. Alexander Baumgarten)

John Wyclif și mediul universitar de la Oxford

Orice tentativă de a justifica și explicita pozițiile logico-metafizice sau teologice ale unui gânditor din Evul Mediu târziu trebuie să apeleze la climatul intelectual și contextul universitar în care acesta s-a format. În primă instanță vom descrie evoluția universității de la Oxford de la sfârșitul secolului al XIII-lea până la sfârșitul secolului al XIV-lea, punând accent pe disputa cu privire la statutul doctrinei transsubstanțierii, anume, dacă în timpul Euharistiei Hristos este prezent în mod material sau doar în mod simbolic, și pe ideile sau propozițiile care erau considerate de către autoritățile universitate și ecleziastice ca fiind eretice și demne de condamnare. Apoi vom articula momentele principale care au contribuit la formarea și parcursul academic a lui John Wyclif, unde avem în vedere reacția sa față de nominalismul lui Ockham și disputele dintre Richard Fitz Ralph și ordinele călugărilor cerșetori cu privire la drepturile și datoriile pastorale. În final, miza noastră este să vedem în ce măsură acest context istoric și intelectual poate să ne informeze lectura asupra metafizicii realiste a lui John Wyclif expusă în *Tractatus de Universalibus*.

Drd. **Victor Dogaru** (anul 3, prof. univ. dr. Virgil Ciomoș)

Construirea unei lumi: istorie, ficțiune și libertate la Hegel

Lucrarea de față prezintă felul în care pasul logic al reducerii, nu doar al demantelării, categoriilor gândirii kantiene este pentru Hegel în mod necesar consonant cu momentul istoric al sofisticării conceptuale al conștiinței de sine, adică cu caracterul autoreflexiv al conștiinței care a cauzat reducerea mai sus-menționată.

Propunerea filosofului german, respectiv cuplul Negativitate Absolută – Concept, nu este una care ne-ar ține la depărtare de structurile lucrurilor, ci de fapt constituie înseși condițiile care ne permit accesul la aceste structuri. În același fel, istoria nu este nicidecum destin sau culegere sterilă de „fapte” (descriptivism), ci o schimbare a modului de a se înțelege pe sine al unei civilizații și al modului ei de a înțelege lumea. Acest caracter autoreflexiv constitutiv e manifest și în practici, activitate creatoare, muncă sau în credințe, ba mai mult vom vedea cum nu există *decât* activitatea producerii lumii noastre, a producerii sau determinării diferitelor forme de viață socială din diferite forme de auto-înțelegere filosofică, iar această activitate a auto-producerii/construirii/determinării istorice este ceea ce *noi* suntem, adică forma universală a activității umane.

Drd. **Solange Dumitrache** (anul 2, prof. univ. dr. Ion Copoeru)

Corpul moralității

În anii 40-60 ai secolului trecut, pozitivismul standard a susținut așa-numita „*separability thesis*” – clasică teză a separării legii de morală. În replică față de pozitiviști, Lon Fuller este de părere că orice lege își are „*propria moralitate internă*”. Împreună cu *moralitatea externă*, convențională, și cu moralitatea internă a legii, *moralitatea de principiu* a pedepsei, construită în jurul conceptului de *moralitate kantiană*, formează un tetraedru perfect – corp geometric ideal, în care moralitatea pedepsei va căpăta, astfel, corporalitate și atmosferă.

Drd. **Emilia Faur** (anul g1, prof. univ. dr. Marta Petreu Vartic)

„Chestiunea evreiască” în paginile Contimporanului

Înainte de a avea preocupări eminentemente artistice, în primii doi ani de apariție (1922-1923), *Contimporanul* adună în paginile sale diverse articole cu subiect politic. „Chestiunea evreiască” este unul dintre aceste subiecte, amplu dezbătute. În linii mari, „contimporanii” discută în marginea acestui subiect atât din perspectivă socio-politică, cât și culturală. Abordările lor sunt dintre cele mai diverse: unii caută răspuns la întrebarea „care sunt cauzele antisemitismului românesc?”; alții constată pur și simplu legătura dintre manifestările antisemite și evenimentele politice; și încă vreo câțiva își propun să demonteze prejudecățile privind comunitatea evreiască, întărind imaginea pozitivă a acesteia. Ținând cont de pluridimensionalitatea și complexitatea acestei teme, îmi propun să ofer o imagine de ansamblu, cuprinzătoare, a „chestiunii evreiești” din paginile *Contimporanului*.

Drd. **Oana Corina Filip** (anul g2, prof. univ. dr. Alexander Baumgarten)

Caritas în Policraticus-ul lui Ioan de Salisbury

Raportarea la bunurile materiale reprezintă una dintre tematicile recurente de-a lungul întregului *Policraticus*. Ea se conturează în special prin tratarea avariției și a opusului acesteia, caritatea. Caritatea

este atât un act social necesar, întrucât toate părțile corpului politic trebuie îngrijite în vederea obținerii binelui suprem al statului, cât și o treaptă necesară pentru atingerea înțelepciunii. Cu toate acestea, pentru Ioan de Salisbury caritatea trebuie aplicată cu discernământ, pentru ca ea să nu încurajeze lenea și inactivitatea. O fațetă particulară regăsită în *Policraticus* este cea care prezintă predarea cunoștințelor ca pe o formă necesară de caritate.

Drd. **Liana Fanca (Precup)** (anul 2, conf. univ. habil. dr. Mihaela Cornelia Frunză)

***O relație mai sănătoasă cu tehnologia prin implicarea opiniei copiilor.
Studiu de caz de la ateliere de filosofie cu copiii desfășurate în bibliotecă***

Una dintre cele mai discutate probleme în parenting este relația copiilor cu tehnologia. Articolul analizează pe lângă câteva dintre fricile părinților, frici care le determină atitudinea față de tehnologie, și abilități dezvoltate în folosirea tehnologiei în oglindă cu abilitățile estimate a fi cerute în munca viitorului. Analiza propusă include și un studiu de caz din atelierele noastre de filosofie cu copiii ținute în bibliotecile din Cluj în 2019. Copiii sunt pregătiți să înțeleagă argumentele părinților într-un dialog real. Pentru a crea un dialog real, părinții ar trebui să fie pregătiți să ia în considerare opusul a ceea ce considerau a fi adevărat, precum și opinia copiilor. Datorită atractivității tehnologiei, fiecare copil are nevoie de ajutor din partea adulților pentru a-și crea o strategie de dezvoltarea a relației sănătoase cu tehnologia.

Drd. **Teodora Irimciuc** (anul g2, prof. univ. dr. Marta Petreu Vartic)

Îndreptar pățimaș II – despre iubire

Îndreptar pățimaș II însumează o serie de alte 70 de fragmente cu un profund caracter liric. După filosoful român, frica de singurătate stă la baza tuturor comportamentelor și lucrurilor. Omul nu este creat pentru a sta singur și pentru a se suporta. Experiențele sale de viață și emoțiile sunt menite să fie înțelese, împărtășite și împărțite. Dorința de a fi cunoscut și de către altcineva stă la temelia iubirii. În ochii femeii, bărbatul găsește întrebări și răspunsuri. Iubirea în sine îi oferă omului iluzia răspunsului. Din perspectivă cioraniană, oamenii sunt blestemați să nu fie cunoscuți în totalitate de nimeni. Este o farsă a universului, a naturii. Crede că natura vrea să existe o mulțime de indivizi singuri pe care să-i despartă în orice moment în care poate să apară starea de îndrăgostire.

Cioran caută dragostea pentru a se vindeca de sine. Se simte singur în lume, într-un loc rece și asupritor. În fața răcelii universului, Cioran crede că femeia a fost trimisă de către Dumnezeu pentru a-l ocroti pe bărbat de propria persoană și de natura sa rece. În brațele calde ale femeii, bărbatul își caută alinarea. Iubirea erotică este definită drept o muzică a cărnii. Dragostea presupune presentimentul neantului deoarece, crede filosoful, ea este forma supremă a vecinătății nimicului. Dragostea este un eșec metafizic. Odată trăită, ea îl ridică pe om pe culmi, pentru ca apoi să îl lase să se prăbușească înapoi în condiția sa tragică. Tragismul în sine este reprezentativ iubirii; orice act erotic este menit dezastrului prin definiție. Dragostea reușește să stânjenească spiritul. În urma marilor pasiuni rămân numai expresiile. Gelozia este o caracteristică a omului; ideea că altcineva se poate apropia de persoana iubită dezechilibrează spiritul omului. Nicio dragoste, oricât de mare ar fi, nu îl poate salva pe om de presentimentul sfârșitului. Și totuși, pentru Cioran, fără iubire nimic nu e.

Drd. **Claudia Marta** (anul g1, prof. univ. dr. Virgil Ciomoș)

Proprietate simbolică. Deleuze „citor” al lui Lacan

În *Logica sensului*, Deleuze se dovedește a fi nu doar un simplu cititor, ci un maestru al citării lui Lacan. Nu îl putem numi un simplu „plagiator” întrucât, așa cum acest eseu speră să demonstreze, nu există ceva de genul unei „proprietăți simbolice” care ar putea ghida investigația „literă cu literă” care să condamne „furtul”. „Frauda” de care se face Deleuze vinovat este de natura unei „contrabande” conceptuale. Conceptul care se „de-poziționează” astfel este tocmai cel al LITEREI (lettre), entitate paradoxală care asigură comunicarea seriilor și a alunecării duble a semnificantului sub semnificat, creând astfel sensul.

Drd. **Mircea Morariu** (anul g2, prof. univ. dr. Virgil Ciomoș)

Deleuze și comedia

Cuplul conceptual ironie–umor joacă un rol central în filosofia lui Gilles Deleuze. Cele două concepte survin în majoritatea textelor deleuziene, cu referire explicită la autorii cu cea mai semnificativă influență asupra filosofiei lui Deleuze: Nietzsche, Spinoza, Kant și Proust. Henri Bergson, care scrisese un text important despre umor, este însă absent din rândul acestor referințe în ciuda importanței sale pentru opera lui Deleuze. Cele două volume despre cinema scrise târziu în cariera filosofului poststructuralist reprezintă o întoarcere la Bergson și o oportunitate de a reface legătura dintre cei doi filosofi în ceea ce privește cuplul ironie-umor prin intermediul observațiilor despre comedie. Rolul central jucat de mișcare în cele două volume oferă posibilitatea regândirii cuplului ironie-umor, desemnând moduri de raportare la lege (dinspre principii respectiv dinspre consecințe), în termeni propuși de Bergson precum cei ai opoziției dintre elasticitatea/plasticitatea caracteristică vieții (sau cel puțin imaginii vieții) și rigiditatea cu care viața se confruntă: inflexibilitatea sorții, viciilor, mișcărilor fizice, etc.

Drd. **Nicoleta Maria Mucea** (anul 1, conf. univ. habil. dr. Virgil Drăghici)

Paradox, incompletitudine, incertitudine

Uneori aceleași întrebări și-au găsit răspunsul în domenii diferite. De-a lungul timpului, s-a inovat pornind de la dorința omului de știință de a îmbunătăți, completa sau corecta o teorie a unui predecesor. Aș dori să tratez din perspectivă epistemologică implicațiile pe care le-au avut teme ale filosofiei în logică matematică și fizică.

Voi trata paradoxul lui Russell, paradoxul lui Epimenide, teorema incompletitudinii a lui Gödel și principiul incertitudinii a lui Heisenberg.

Drd. **Gabriel Mustață** (anul 3, prof. univ. dr. Carol Veress)

Epistemologia reformată a lui Alvin Plantinga

Alvin Plantinga este un cunoscut apărător al epistemologiei reformate. Teza principală a epistemologiei reformate susține că, credința în Dumnezeu este rațională și justificată fără ajutorul argumentelor sau al dovezilor. În această lucrare, intenționăm să descriem perspectiva lui Alvin Plantinga, mai precis, modelul A/C (Aquinas/Calvin) propus de acesta, în care credința în Dumnezeu este înnăscută și nu are nevoie de argumente sau dovezi, iar apoi să analizăm obiecțiile cu privire la acest model, cu scopul de a stabili dacă credința în Dumnezeu poate fi considerată credința de bază.

Drd. **Takashi Otani** (anul 1, prof. univ. dr. Marta Petreu Vartic)

Aspecte franceze în lucrările lui Alexandru Vianu

În ciuda morții sale premature, Alexandru Vianu, intelectual român, „scriitor uitat” și fratele lui Tudor Vianu, a lăsat lucrări importante care atestă influența ideologică franceză în România interbelică. Cercetarea aspectelor franceze din operele lui ne revelează semnificațiile ideologiilor franceze în România contemporană și complexitatea lui Vianu, pe care îl atrag atât gândirile democrației creștine cât și forțele reacționare.

Drd. **Mădălina-Gabriela Pantea** (anul g3, prof. univ. dr. Alexander Baumgarten)

Patru definiții ale vestigiului Trinității în prima carte a comentariului la Cartea Sentințelor a lui Iohannes de Mirecuria

În a opta decadă a veacului al XX-lea, doi cercetători italieni, Massimo Parodi și Eugenio Randi inițiază proiectul ediției critice a primei cărți din comentariul la *Cartea Sentințelor* a cistercianului Iohannes de Mirecuria (†ca. 1348). Din păcate, nu au reușit să ducă la bun sfârșit proiectul, din cauza morții premature a profesorului Eugenio Randi, astfel ediția critică pe care cei doi au realizat-o a rămas într-un stadiu provizoriu, aparatul de surse lipsind. Cei doi cercetători au identificat doar o singură variantă a comentariului. În această prezentare ne propunem să demonstrăm că în acest moment al cercetării tradiției manuscrise a comentariului lui Mirecuria putem să vorbim despre încă trei variante ale comentariului. Cercetarea noastră va avea ca studiu de caz textul primei concluzii: „*In qualibet creatura reperitur vestigium Trinitatis*” a întrebării 23 din prima carte a comentariului: „*Utrum in qualibet creatura reperiatur vestigium et ymago Trinitatis*”. Dacă în cazul textului pe care l-au editat Eugenio Randi și Massimo Parodi putem să afirmăm că Mirecuria a copiat *verbatim* definiția vestigiului Trinității din comentariul la *Sentințe* a lui William Ockham, rămâne să stabilim dacă același lucru putem să îl afirmăm și în cazul celorlalte variante.

[Această lucrare a fost elaborată în cadrul proiectului de cercetare PN-III-P4-ID-PCCF-2016-0064 cu titlul „Nașterea elitei intelectuale în Europa Centrală. Formarea profesorilor la Universitatea din Viena (1389-1450)/The Rise of an Intellectual Elite in Central Europe: Making Professors at the University of Vienna, 1389-1450”, în cadrul Institutului de Istorie „George Barițiu”, Filiala Cluj a Academiei Române.]

Drd. **Ionel Papuc** (anul 2, prof. univ. dr. Ion Copoeru)

Atitudinile oamenilor din spațiul cultural românesc față de fenomenul animal din perspectiva eticii și esteticii (AFSAR-Q)

Deși în ultimele decenii au apărut voci din ce în ce mai puternice, care aduc în centrul dezbaterilor teme cu privire la fenomenul animal din perspectivă etică și estetică, aceste dezbateri sunt, mai degrabă, opinii personale ce țin de trăsăturile de personalitate și de educația interlocutorilor. Acest tip de dezbateri nu are o bază empirică și nu poate oferi un răspuns robust care ar putea îmbogăți bioetica, ea fiind considerată o nouă paradigmă a umanului, la începutul celui de-al III-lea mileniu. Scopul acestei cercetări este de a elabora și de a administra un chestionar pe baza căruia se vor investiga atitudinile oamenilor din spațiul cultural românesc cu privire la acest fenomen. Investigarea atitudinilor s-a făcut din 3 perspective: relația om-animal, statutul moral al animalelor și valoarea estetică a acestora. Atitudinile oamenilor au impact asupra modului în care informațiile sunt procesate, influențând în mod direct imaginea de sine, comportamentul și mediul de viață al acestora. În cadrul acestei cercetări au fost investigate emoțiile, sentimentele, credințele, percepțiile și acțiunile oamenilor din spațiul cultural românesc cu privire la fenomenul animal. Cercetarea a avut la bază, atât metode calitative, cât și metode cantitative și cuprinde 2 studii: studiul 1 este un studiu calitativ de elaborare, validare și testare a chestionarului, iar cel de-al 2-lea studiu este unul cantitativ de analiză statistică a datelor colectate online de la respondenți, pe baza chestionarului elaborat și validat în studiul 1. Rezultatele acestui studiu relevă atitudinile oamenilor din spațiul cultural românesc față de fenomenul animal din perspectiva eticii și esteticii reliefând datele empirice pe baza cărora se vor putea promova noi noțiuni de bioetică.

Drd. **Diana Păuleț** (anul 1, conf. univ. habil. dr. Virgil Drăghici)

Alfred Tarski, definiția adevărului și limitele acesteia

Alfred Tarski face o distincție între limbajul obiect și metalimbaj și afirmă că adevărul poate fi definit pentru un limbaj obiect explicit numai în metalimbaj. Distincția este motivată de ambiția sa de a evita paradoxurile semantice care apar într-un limbaj semantic închis, precum este limbajul natural. În continuare, pornind de la această distincție, Tarski reușește să formuleze o definiție a adevărului care, pentru a fi generală, trebuie să implice toate echivalențele de forma (T). Însă acesta este motivul pentru care definiția adevărului a lui Tarski întâlnește o serie de obiecții, ca eșecul de a da o definiție generală sau de a avea un caracter enumerativ. Scopul acestei lucrări este de a pronunța aceste obiecții și de a le supune unei examinări amănunțite.

Drd. **Liviu Pripon** (anul 1, prof. univ. dr. Dan-Eugen Rațiu)

Propunere pentru un model de câmp cultural din perspectiva reconcilierii între perspectivele lui Bourdieu și Latour

Scopul acestei lucrări este acela de a argumenta capacitatea proprie de acțiune a obiectelor și de a schița un cadru general în care această capacitate poate fi reprezentată, păstrând ideea de câmp cultural și de forțe corespunzătoare, însă adaptate la perspectivele sociologice propuse de Bruno Latour. Motivul întregului demers are în vedere stabilirea comportamentului specific pieselor muzeale din domeniul istoriei naturale care, din statutul de element, dezvoltă o mișcare pe baza căreia colecția se autoorganizează. Modul în care am desfășurat cercetarea se bazează, pe de o parte, pe expunerea și identificarea conflictelor între viziunile sociologice distincte ale celor doi autori, căutând cele mai potrivite mijloace prin care activitatea obiectelor de tipul pieselor muzeale devine vizibilă. Pe de altă parte, am construit un model de câmp cultural care să funcționeze în contextul teoriei *Actor-Network* pe baza unei rețele specifice muzeului de istorie naturală și care să integreze un set de forțe specifice

obiectelor, adaptând principiul „socializării” obiectelor propus de Winckelmann. Direcția sociologiei asocierilor, adoptată de Latour, în contextul căreia argumentează capacitatea proprie de acțiune a obiectelor (*agency*) se poate reconcilia cu direcția sociologiei asocierilor, în contextul căreia funcționează conceptul de câmp cultural propus de Bourdieu, prin intermediul aplicării caracterului relativist al primei direcții. Această relativitate trebuie să permită mobilitatea între limitele domeniilor de referință pentru a recâștiga o formă de comensurabilitate între elemente altfel incomensurabile (Latour, *Reassembling the Social. An Introduction to Actor-Network Theory*, 2005, p. 12). În același mod, teoria relativității nu anulează teoria newtoniană ci îi subliniază limitările și aduce o serie de explicații pentru fenomene care nu pot fi explicate prin cea de-a doua teorie. Prin urmare se produce o extindere a metodologiei și setului de predicții, care în sens limitat funcționează pentru ambele teorii. În cazul nostru reconcilierea presupune o asemănătoare extindere a conceptului de câmp cultural pentru a integra un set mai vast de actanți, așa cum se propune în cadrul teoriei *Actor-Network*, iar această extindere presupune integrarea forțelor specifice obiectelor.

Drd. **Horea Rusu** (anul 2, conf. univ. habil. dr. Virgil Drăghici)

Perspective realiste și antirealiste în logică

Prezentarea se va axa, mai întâi, pe descrierea succintă a curentului realist și antirealist în știință, iar apoi, pe expunerea celor două perspective în cadrul logicii. Voi discuta argumentele unor autori precum: Donald Davidson, Michael Dummett, Hilary Putnam, Göran Sundholm, dezvoltate în perioada anilor 60-80; în cele din urmă, voi prezenta perspectiva actuală asupra acestui subiect.

Drd. **Daniel Sas** (anul 1, prof. univ. dr. Virgil Ciomoș)

Limbaaj, (poziție) etică, realitate

Această lucrare este în primul rând un comentariu filozofic la câteva fragmente relevante din *Theaitetos* și *Sofistul* – fragmente în care Socrate (Străinul) analizează – fără să tranșeze – împreună cu docilul său interlocutor relația dintre limbaaj și realitate, i.e. structura semnificativă a lumii. Comentariul este aseasonat cu următoarele elemente: o discuție, pornind de la *Etica psihanalizei* (J. Lacan), privind relația dintre etică și limbaaj, respectiv o analiză a felului în care psihanaliza ancorează domeniul moralității în Real – relativizând astfel valoarea idealului (etic) și a normei morale, i.e. eficiența acestora în determinarea comportamentului virtuos; o evaluare critică a teoriei lui Robert D. Hare (*Without Conscience*) privind psihopatia ca entitate clinică. Ipoteza, pe care vom încerca s-o susținem, este că avem de-a face, în cazul perversului, cu o structură psihotică.

Drd. **Andreea-Ioana Scutelnicu** (anul 1, C.S. I dr. Monica Brânzei)

Liberul arbitru în viziunea lui Boethius

O definiție a liberului arbitru acceptată la scară largă susține că liberul arbitru autentic este abilitatea unei persoane de a decide și de a acționa în conformitate cu decizia luată. Încă de la începuturile sale, problema liberului arbitru a fost imediat conectată cu problema responsabilității morale. Majoritatea gânditorilor antici doreau să arate că noi oamenii avem control asupra deciziilor, că acțiunile noastre

depind de noi și nu sunt predeterminate de soartă, de zei sau de un determinism natural. Aproape tot ce s-a scris despre problema liberului arbitru până în acest moment sunt dezbateri legate de sensul precis al conceptului de cauzalitate și necesitate. Cu toate acestea dezbaterile filosofice legate de posibilitatea oamenilor de a avea liber arbitru continuă de-a lungul secolelor și nu există o viziune unanim acceptată asupra acestei probleme.

Mulți filosofi medievali au discutat despre compatibilitatea liberului arbitru cu determinismul cauzal și relația dintre liber arbitru și responsabilitate morală. Mulți acceptă ideea că un om poate fi ținut responsabil moral pentru actele sale doar dacă are liber arbitru. Însă structura deciziilor unui om face adesea destul de dificilă recunoașterea măsurii în care acel om este cu adevărat liber să aleagă conștient. Gânditorii primei părți a epocii medievale discută problema răului, sau a efectului izgonirii din Rai, respectiv a păcatului primordial. Pe parcursul epocii, filosofii au devenit mai interesați de discuția naturii libertății, separat de problemele teologice particulare în care liberul arbitru alcătuiește o parte importantă din soluția lor. Astfel discuțiile despre liberul arbitru au început să fie încorporate în tratate mai largi de psihologie.

Boethius definește liberul arbitru ca fiind judecata voinței sau o alegere rațională. Aparentul paradox între omnisciența divină și liberul arbitru al omului a fost o problemă ce a măcinat gânditorii creștini timp de secole întregi. Teologul medieval Boethius oferă două descrieri ale omniscienței, considerând că prin aceasta se poate rezolva problema paradoxului menționat anterior.

Drd. **Sándor Seres** (anul 3, prof. univ. dr. Marta Petreu Vartic)

Pe culmile insomniei. Cioran între agonie și extaz

Cine vrea să-l înțeleagă pe Cioran nu poate ocoli faptul că, în tinerețe, a suferit timp de șapte ani de insomnii, o perioadă care l-a marcat decisiv. A declarat ulterior că a fost cea mai mare tragedie a vieții sale, mărturisind că tot ce-a gândit și scris își are originea în această tragedie. Hotărâtoare pentru destinul său, perioada aceasta din tinerețea lui Cioran a fost insuficient cercetată. Voi încerca să stabilesc, bazându-mă pe anumite circumstanțe ale biografiei sale, perioada exactă în care au survenit aceste insomnii, precum și consecințele lor: amplificarea lucidității, pierderea iluziilor, stările de extaz.

Drd. **Bakcsi Botond** (anul 3, prof. univ. dr. Veress Carol)

A hatalmi technikák átalakulása a globális korban

A modernitásban a nemzetállami szuverenitás legitimitációja a politikai kötelesség eszméjén alapult, amely a társadalmi kapcsolatok kohézióját szavatolta. A politikai hatalom kényszere a morális kötelességen alapult, ami azt jelenti, hogy az individuum a saját magával szemben kiszabott kényszerítések a forrásaként tekinthetett önmagára. Ezzel szemben manapság az önrendelkező individuum eszméjét az önmenedzselő személyiség képzelet váltja fel. A közkeletű neoliberais értelmezés szerint a globalizációval a legitimitás új területei nyílnak meg, maga a közjog is magánjoggá, mi több, nemzetközi gazdasági joggá alakul át. Ebben a kontextusban a személyiség csak a teljesítmény iránymutatását követi egy pacifikált, azaz kényszer- és erőszakmentes világban, amelyet a kommunikatív

etika szabályai vezérelnek. A *smart power* a szubjektum teljes emancipációját ígéri, mi több, a morális kötelesség kiiktatását is.

Előadásomban azt a hipotézist szeretném körbejárni, hogy az önmenedzsmenten, kötetlen szabadságeszményen alapuló kortárs pszichopolitikai technikák, amelyek a civil társadalom hatalommentességét ígérik, voltaképp egy jóval reflektálatlanabb hatalmi struktúrákhoz vezetnek, amelyek a hatalom forrását nem megalkotottnak és megalkotandónak, hanem eleve adottnak tételezik.

Transformarea tehnicilor de putere în epoca globalizării

În epoca modernismului legitimarea suveranității statelor naționale se baza pe idea obligației politice care garanta coeziunea relațiilor sociale. Constrângerea politică exercitată de putere se baza pe obligația morală, cea ce înseamnă că individul putea să se considere sursa constrângerilor impuse față de el însuși. În opoziție față de această situație, în zilele noastre imaginea personalității autogestionante s-a substituit ideii individului autodeterminant. Conform răspânditei interpretări neolibérale, globalizarea deschide noi teritorii ale legitimării, dreptul public însuși se transformă în drept privat, chiar în drept economic internațional. În acest context personalitatea urmează numai indicațiile performanței într-o lume fără constrângeri și violență, ghidată de regulile eticii comunicative. *Smart power*-ul promite emanciparea totală a subiectului, ba chiar eliminarea obligației morale.

În comunicarea mea doresc să elaborez ipoteza conform căreia tehnicile psihopolitice contemporane bazate pe idealul autogestionării și a libertății nerestricționate, promițând o societate civilă lipsită de orice formă de putere, conduc mai degrabă la structuri de putere mult mai nereflexate, care presupun că sursa puterii nu este constituită și de constituit, ci una *a priori* dată.

Drd. **Bíró Noémi** (anul 2, conf. univ. habil. dr. Demeter M. Attila)

Cselekvés és nyilvánosság Hannah Arendt filozófiájában – A feminista értelmezések szempontjai

The Human Condition című könyvében Hannah Arendt különbséget tesz az *animal laborans* és a *homo faber* tevékenysége, valamint a *homo politicus* cselekvése között. Az ókori Athén példáján keresztül, ahol ezek a különböző tevékenységek térbelileg is élesen elváltak egymástól, kijelölve a magánszféra és a politikai nyilvánosság közti határt, Arendt rámutat, hogy a szabadság és az egyenlőség csakis a nyilvánosságban, az Agorán nyer értelmet. A nyilvánosság közös terében való részvételnek egyszerre feltétele tehát a magánszféra megléte, ahol az egyén biológiai szükségletei, túlélésének feltételei teljesülnek, de az ebből való kilépés, ezen való felülemelkedés lehetősége is. Ugyancsak központi gondolatnak számít itt, hogy a társadalmi szféra színre lépése történetileg a felismerhetetlenségig elmosta a magánszféra és a politikai nyilvánosság közti határt.

Arendt cselekvéstipológiája a feminista elméletek számára igencsak megosztónak bizonyult, recepciójában két fő tendenciát lehet felismerni: a feminista kritikát, illetve a produktív olvasatot. Az előbbi olvasatok többnyire azt hiányolják, hogy Arendt nem teszi explicitté a nemek közötti munkamegosztás meglétét a különböző szférák és a bennük zajló tevékenység megkülönböztetésében, és így hallgatólagosan a nők által képviselt partikularitásokat végleg a magánszférához rendelné. A feminista recepció másik vonala (amelyet többek között Seyla Benhabib is képvisel), viszont arra kérdez rá, hogy milyen tanulsággal szolgálhat a kortárs feminizmus számára az arendti megkülönböztetés. Előadásomban azt kíséreltem meg körüljárni, hogy 1. milyen következményei vannak az Arendt által használt szabadság- és egyenlőségfogalomnak a feminista elméletek szempontjából, és 2. milyen

lehetséges irányait nyitja meg a politikai nyilvánosság feminista újragondolására az arendti gondolatokhoz való visszafordulás.

Acțiunea și spațiul public în filosofia lui Hannah Arendt – Perspectivele interpretărilor feministe

În cartea sa *The Human Condition*, Hannah Arendt face distincție între activitățile desfășurate de *animal laborans*, *homo faber* și *homo politicus*. Prin exemplul Atenei antice, unde aceste activități sunt despărțite chiar spațial, delimitând granița dintre sfera privată și sfera publică/politică, Arendt subliniază că libertatea și egalitatea au semnificație numai în spațiul public, Agora. Sfera privată este opusul, dar și condiția sferei publice: aici nevoile biologice și condițiile de supraviețuire ale individului sunt îndeplinite, dar există și posibilitatea de a ieși din ea și de a o depăși. De asemenea, o altă idee centrală este analiza istorică a procesului prin care apariția sferei sociale a estompat granița dintre sfera privată și cea publică/politică.

Tipologia acțiunii propusă de Arendt s-a dovedit a fi foarte divizivă pentru teoriile feministe, cu două tendințe principale în recepție: lectura critică și cea productivă. Critica feministă susține că Arendt nu face explicită existența unei diviziuni sexuale a muncii, aparentă în sferile distincte și diferitele tipuri de acțiune, și, astfel, afirmă în mod implicit că locul particularității feminine este în sfera privată. Cealaltă linie a recepției feministe (reprezentată, printre altele, de Seyla Benhabib), întreabă ce poate învăța feminismul contemporan din distincția arendtiană. În prezentarea mea încerc să explorez (1) implicațiile conceptelor de libertate și egalitate pentru teoriile feministe și (2) căile posibile în regândirea sferei publice/politice.

Drd. **Dénes Gabriella** (anul g2, prof. univ. dr. Veress Carol)

A kommunikációs színtér szerepe az idegen megismerésének folyamatában

A kommunikáció valamely konkrét időben és helyen zajló aktusok, partikuláris események egymásutánja. A kommunikációs aktusokban megjelenő tartalmak, a kommunikátumok szorosan kapcsolódnak ezekhez a körülményekhez és a kommunikáló „én”-ekhez, ágensekhez. Az ágensek között végbemenő kommunikatív aktusok mindig a színtéren zajlanak, mely temporálisan és spaciálisan nem behatárolható és nem állandóan létező „hely”, hanem csak a kommunikációban jön létre. A következőkben arról ejtek szót, hogy a színtér, mint a bizonyos aktivitások megtörténésére adott lehetőség, milyen szerepet játszik az „én” és a „másik” közti idegenségtapasztalat megismerésének, megértésének folyamatában, ha a kommunikáció egyik ágense egy mindenkori olvasó, a másik ágense pedig egy újság mint kollektív szöveg.

Rolul scenei de comunicare în procesul de cunoaștere a străinului

Comunicarea înseamnă act, care se realizează într-un anume spațiu și timp, este șirul unor evenimente particulare. Ceea ce se comunică, anumite conținuturi, este străns legat de circumstanțe și de persoana care comunică, agentul. Actul comunicativ care are loc între agenți, se întâmplă într-un anume loc, dar care nici temporal, nici fizic nu este un loc permanent, ci se realizează în timpul comunicării. În cele ce urmează voi vorbi despre faptul că această scenă a comunicării este o posibilitate pentru ca unele activități să se realizeze. Voi vorbi și despre ce rol are persoana care comunică și străinul în cunoașterea experienței de a fi străin, de a înțelege această experiență, în cazul în care un agent al comunicării este cititorul iar celălalt este ziarul în calitate de text colectiv.

Drd. **Fám Erika Zsuzsanna** (anul 3, prof. univ. dr. Veress Carol)

Fotó a filmben

A különböző vizuális médiumok transzplantációja, migrációja sajátos képi produktumokat eredményez, olyan ismételt képekkel, hatványozott képekkel találkozunk, amelyek mediális és materiális attribútumai átalakulnak, átminősülnek. Ennek a jelenségnek egyik súlypontját jelenti a filmben megjelenő fotók esete.

Tanulmányomban a fotó és film képfilozófiai, médiafilozófiai valamint képelméleti kapcsolatait vizsgálom, Vilém Flusser, Susan Sontag, Gilles Deleuze szövegei mentén, a viszontképek sajátos ontológiai és képkritikai (Gottfried Boehm) vonatkozásaira térek ki. Konkrét példák segítségével elemzem a képhalmozódás, a képtorlódás eseményére fókuszálók a filmben, a transzmedialitás összefüggésrendszerében. A remedialitás (Bolter, Grusin) folyamatát a deleuze-i mozgás-kép és idő-kép fogalomrendszerében értelmezem újra.

Fotografia în film

Din fenomenul de migrație și transplant în cazul diferitelor medii vizuale rezultă un nou tip de imagine, imaginea repetată, imaginea multiplicată, acumulată. Atributele imaginilor repetate într-o altă imagine se transformă, se diminuează. Cele mai frecvente imagini repetate în contextul artei vizuale sunt fotografiile în film.

Analizând relația dintre film și fotografie din perspectiva filosofiei filmului, a teoriei imaginii și pornind de la textele lui Vilém Flusser, Susan Sontag și Gilles Deleuze, voi aborda problematica imaginii repetate prin prisma criticii (Gottfried Boehm) și a ontologiei imaginii. Prin referire la exemple concrete, voi analiza procesul de acumulare a imaginilor, în paradigma transmedialității. Cu ajutorul terminologiei deleuzeiene (imagine-mișcare, imagine-timp) voi redefini conceptul de remedialitate.

Drd. **Hausmann Cecília** (anul g3, prof. univ. dr. Veress Carol)

Otthonos és idegen terek

Az utóbbi század gondolkodásában nem elhanyagolható a tér definiálására és újradefiniálására törekvő elméletek mennyisége. A sokféle definícióra való törekvés okát a tér más típusú megtapasztalásában, az ipari társadalom megváltozott térfelfogásában érdemes keresnünk. Előadásom azoknak az elméleteknek a párbeszédbe állítására tesz kísérletet, amelyek a tértapasztalat otthonosságát és idegenségét, valamint a művészet befogadásának térbeliségét tárgyalják, majd pedig néhány a térhasználat szempontjából kiemelkedő alkotással példázom, hogy hányféleképpen alkalmazzák kortárs művészek műveikben a teret.

Spații familiare și spații străine

Numărul teoriilor din secolul al XX-lea care își propun definirea și redefinirea spațiului nu este negliabil. Motivul căutării acestor definiții poate fi văzut în schimbarea experienței omului legată de spațiu și în modificarea percepției spațiului în societatea industrială. În prezentare voi pune în dialog teoriile care discută familiaritatea și străinătatea în legătură cu experiența spațiului și cu spațialitatea

recepției artistice. Apoi, voi prezenta lucrări remarcabile de artă contemporană, și prin acestea, o serie de moduri de a utiliza spațiul în scopuri artistice.

Drd. **Hosszú (Vincze) Csilla Mária** (anul g2, prof. univ. dr. Veress Carol)

A krízishelyzet mint fordulópont

A maga nemében páratlan jelenség, ahogy a Covid 19 névvel illetett koronavírus megállította a Világot és kizökkentette az embereket a megszokott életritmusból. Ezzel a társadalom minden tagja szembesül, tartozzon bár a védelmezett otthonulók táborába, vagy az emberiséget kiszolgálók, gyógyítók, vagy őrző-védők közé. A járványveszélyt az egzisztenciafilozófia, illetve a logoterápia és egzisztenciaanalízis nézőpontjából vizsgálva egyértelműen kiderül, hogy a fordulópont elkerülhetetlen. A *gond* hívása, vagy az *élet által feltett kérdés* olyan hangos, hogy lehetetlen válasz nélkül hagyni. Milyen általánosítható válaszaink lehetnek, és ezek milyen főbb irányokba vezethetnek, ezekre próbálok rávilágítani egy rövid előadás keretében.

Criza ca moment de cotitură

Modul în care virusul Covid 19 a oprit lumea este un fenomen unic; oamenii au ieșit din ritmul lor normal de viață. Cu această stare de fapt se confruntă fiecare membru al societății, fie că se află în tabăra adăpostită, fie în slujba umanității, vindecătorilor sau autorităților. Examinarea amenințării epidemiei din perspectiva filozofiei existențiale, logoterapiei și analizei existențiale, relevă clar că momentul de cotitură este inevitabil. *Chemarea grijii* sau *întrebarea pusă de viață* este atât de tare încât este imposibil să o lăsăm fără un răspuns. Voi încerca să evidențiez într-o scurtă prezentare ce răspunsuri generale putem avea și în ce direcții majore pot conduce acestea.

Drd. **Ivácson András Áron** (anul 1, conf. univ. habil. dr. Demeter Márton Attila)

...ne keresd a szépre hízott búzaszemet

Kifejezetten elterjedt klisének számít azt mondani, hogy Kína morális kultúrája gazdag konfucianizmus, míg jogrendszeré aszkéta legizmus. A kínai gondolkodástörténet, morál és jogrend azonban ennél mérhetetlenül összetettebb. A különböző gondolkodástörténeti formák egymással nagy átfedést mutatnak, mindazonáltal a legizmus valóban nagy hatást fejtett ki, azonban nem csak a jog, hanem a teljes kínai közgondolkodás, de különösen az államtechnika és államfilozófia terén. Éppen ezért a mai Kína megértéséhez elkerülhetetlenül fontos megérteni a legizmust mint gondolkodástörténeti formát és mindazt a történelmi tanulságot, amit felhalmozott a kínai társadalom számára az évezredek során.

...nu căuta bobul de grâu frumos îngrășat

Poate fi considerat un clișeu explicit faptul de a spune despre cultura morală a Chinei că este un confucianism dezvoltat, în timp ce sistemul său juridic este un ascetism legist. Cu toate acestea, gândirea chineză, morala și ordinea juridică sunt extrem de complexe. Diferitele forme de istorie a gândirii se suprapun între ele, însă legismul a avut într-adevăr un efect profund, nu numai în drept, ci în ansamblul gândirii publice chineze, mai ales în filosofia de stat reflectată în organizarea societății. Prin urmare,

pentru a înțelege China de astăzi, trebuie să înțelegem gândirea legistă și toate experiențele istorice pe care le-a acumulat societatea chineză de-a lungul mileniilor.

Drd. **Lakatos Ștefan** (anul g4, prof. univ. dr. Veress Carol)

A „mărhető” lét keretszerkezete József Attila Téli éjszakájában

A *Téli éjszakában* a létben lakozás strukturáját veszi nagyító alá a megfigyelő intellektus. A szemlélődő én a világ és a dolgok megszólításában, a létbe tekintés ontológiai síkján próbál válaszokat keresni létezésének lényegibb értelemárnyalataira. Így a téli éjszaka fényén keresztül megérthetővé válik az emberi létezés lehetőség-feltétele, az otthontalanság jéghideg törvényszerűsége.

Textura existenței comprehensibile în Noaptea de iarnă de Attila József

În poezia *Noapte de iarnă*, József Attila se concentrează asupra sălășluirii în ființă. Eul contemplativ încearcă aici, în apelarea lumii și a lucrurilor, să găsească, pe palier ontologic, răspunsuri la nuanțele esențiale ale existenței sale. Astfel, prin lumina nopții de iarnă, condiția rece și determinantă a posibilității existenței umane, străinătatea înfricoșătoare, devine comprehensibilă.

Drd. **Lőrinczi-Máté Adél** (anul 3, prof. univ. dr. Veress Carol)

A közösségi kapcsolatok fontossága a demokráciában

A liberális demokrácia az egyén és a magánszféra védelmét tartja elsősorban fontosnak, ami részben hozzájárult korunk demokráciájának fő problémájához, nevezetesen a politikai strukturából való kiábrándultsághoz. Éppen ezért tartotta fontosnak Benjamin Barber az *erős demokrácia* fogalmának bevezetését, melynek alapvető feltétele a társadalmi közösségi részvétel, az állampolgárok közösségi beszéde, a közügyek iránti érdeklődése, mivel a közösségi kapcsolathálókkal rendelkező aktív állampolgárok a jó demokrácia kulcsa. Kutatásom során a Barber által megalkotott erős demokrácia fogalmat járom körbe, vizsgálva egy ilyen rendszer kiépítésének feltételeit.

Importanța relațiilor comunitare în democrație

Democrația liberală consideră primordială protecția individului și a mediului privat, care a contribuit parțial la principală problemă a democrației zilelor noastre, adică dezamăgirea față de structura politică. Tocmai de aceea, Benjamin Barber consideră ca importantă introducerea conceptului de *democrație puternică*, care are ca condiție de bază participare socio-comunitară, dialogul social, interesul pentru problemele sociale, întrucât cetățenii activi interrelaționați sunt cheia unei bune democrații. Pe parcursul studiului voi reflecta asupra conceptului de democrație puternică elaborat de Barber, examinând condițiile elaborării unui asemenea sistem.

Drd. **Molnár Péter** (anul g2, prof. univ. dr. Veress Carol)

„Történelem vége” és „messiási idő”. Kojève és Agamben

Kojève Hegel-olvasata szerint a *történelem végét* nem csak hipotézisének kell tekintenünk, amely logikus következménye lesz a történelem dialektikus folyamatának. Ez egy olyan esemény, ami *már* bekövetkezett: a jelenkor társadalma, mivel a úr-szolga harc végkimeneteleként a kölcsönös elismerés elvét ülteti gyakorlatba, ennek az állapotnak felel meg. E sokat vitatott állítást érdemes összehasonlítani Giorgio Agamben Pál-kommentárjában tárgyalt *messiási idő* fogalmával. Ez az időfelfogás a jelent köztes időként, összezsugorodott, az idők vége előtti időintervallumként érti, amelyben szintén érvényes minden, a történelmi idő során létrejött ellentétek (például úr és szolga) megszűnése, átminősülése.

„Sfârșitul istoriei” și „timpul mesianic”. Kojève și Agamben

Conform lui Kojève și a lecturi lui asupra lui Hegel, sfârșitul istoriei nu trebuie privit ca o simplă ipoteză, care este consecința logică a procesului dialectic al istoriei. Acesta este un eveniment, care s-a desfășurat deja: societatea contemporană, întrucât pune în practică principiul recunoașterii reciproce între om și om (aceasta ca rezultat final al luptei între maestru și sclav), corespunde acestei stări. Această afirmație mult contestată și discutată merită comparată cu conceptul de timp mesianic abordat de Giorgio Agamben, în comentariile lui asupra textelor apostolului Pavel. Această concepție a timpului este înțeleasă ca un timp mediu intermediar, întrerupt, interval de timp înainte de sfârșitul tuturor timpurilor, în care toate contradicțiile și contrariile (de exemplu, maestrul și sclavul) create de-a lungul timpului istoric nu mai sunt valabile, și capătă un aspect nou.

Drd. **Péter János** (anul g3, prof. univ. dr. Veress Carol)

A Tai Chi mozgáskultúrájának értelmezési lehetőségei a hermeneutikai kör vonatkozásaiban

Annak függvényében, hogy milyen oldalról közelítjük meg a harcművészetek filozófiáját, a Tai Chi mozgáskultúrája esetében számos értelmezési lehetőséggel találkozhatunk. A különböző irányú megközelítések más-más részeket emelnek ki. A hermeneutikai körben kifejeződik a rész és egész kölcsönös viszonya. A dolgozatomban kísérletet tettem a Tai Chi mozgásművészetének az értelmezésére a rész és egész egymást kölcsönösen építő viszonyának követésével.

Posibilitățile de interpretare ale artei Taichiului în contextul cercului hermeneutic

În funcție de modul de abordarea privind filozofiile artelor marțiale, există multe feluri de interpretare ale artei Taichiului. Abordări diferite evidențiază părți diferite. În cercul hermeneutic se exprimă relația dintre parte și întreg. În lucrarea mea am încercat să interpretez arta mișcării Taichiului de-a lungul dezvoltării relației reciproce a părții și a întregului.

Drd. **Virginás Petru Krisztián** (anul g3, prof. univ. dr. Veress Carol)

Filmfesztivál-tapasztalat és kollektív beszédmód

A filmfesztivál empirikus értelemben egymással viszonyban álló összetevők szerveződésében tapasztalati jelenség; a tapasztalat mint relacionális, egy másikkal való viszony alapján való létezés W. James-féle perspektívájában szemlélték úgy a percepcióban létrehozott- vagy megélt film-tapasztalatok,

mint pedig a kapcsolódó filmfesztiválemények; egyrészt egymásba olvadó tapasztalatdarabok, másrészt filmalkotók és nézőközönség tagjai egymás tapasztalataiban konstituálódnak.

A filmes reprezentációban való jelölésen túlmenően, a bemutató egy esettanulmányi vonatkozásban foglalkozik a filmvetítést követő, illetve kommunikációs célokat szolgáló közönségtalálkozó fókuszában, a filmtől eltérő módon megjelenő, de performatív színészi testek és a hasonlóképpen a szituált, résztvevő nézők *enunciatív*, megnyilatkozó *assemblage*-ának szerveződésével: ahhoz képest, hogy a guattari-i értelmezés alapján a „személyes” kérdések nyilvános térben megjelenő, felszínre kerülő mikropolitikai tettei, gesztusai a testekről szóló közös beszédmód analitikus jellegét adják, a testek mint kollektív beszédmód lehetőségével.

Experiența festivalului de film și vorbire colectivă

Festivalul de film este un fenomen experiențial, ai cărui componenți se interrelaționează în sens empiric; în urma perspectivei lui William James asupra existenței în plan relațional, experiențele de film, atât trăite cât și create în percepție, dar și alte evenimente desfășurate în cadrul festivalului de film se prezintă într-o perspectivă relațională; părți de experiență care se amestecă, sau creatori de filme și participanți din partea publicului care sunt constituiți în experiențele celuilalt.

Prezentarea se concentrează asupra întâlnirea cu publicul după proiecția de film – dincolo de scopurile de comunicare atribuite acesteia, dar și dincolo de semnificarea prin reprezentarea filmică – în sensul organizării unui ‘*assemblage* enunțiativ’: cu participarea atât a corpurilor actricești, situate și performative, respectiv care apar într-un mod diferit față de film, cât și a publicului. Astfel, dacă conform lui Guattari, prin acțiuni și gesturi micropolitice de a aduce sau de a formula probleme „personale” în spațiul public, vorbirii colective (*‘collective speech’*) i se conferă un caracter analitic, prezentarea explorează acest mod comun de a vorbi despre corpuri, dar și posibilitatea corpurilor ca mod colectiv de vorbire.